

Openingstoespraak Erry Stoové, voorzitter Stichting Herdenking 15 Augustus 1945, in World Forum 2016

Nationale Herdenking
15 augustus 1945

Excellenties, Dames en heren,

Namens de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 heet ik u allen welkom op deze bijeenkomst, voorafgaand aan de herdenking bij het Indië Monument.

Een bijzonder welkom voor al diegenen die de oorlogsjaren en de directe periode na de capitulatie van Japan persoonlijk hebben meegemaakt.

Graag wil ik Jan Kees Wiebenga vanaf deze plaats bedanken voor zijn uitstekend voorzitterschap in de afgelopen vijf jaar.

Met dit moment van bezinning, vooruitlopend op de Nationale Herdenking, willen wij onze boodschap onderstrepen, dat niet vergeten moet worden wat niet vergeten mag worden. Langzaam maar zeker breekt overigens de tijd aan dat de jongste generatie, die het aangerichte leed in Nederlands-Indië niet meer zelf heeft ondervonden of uit de eerste of tweede hand van de wreedheden heeft vernomen, ruimte krijgt om op hun manier te herdenken.

Onze Stichting zal hen, samen met de Aangesloten Organisaties, het Indisch Herinneringscentrum en de Stichting Pelita, daarbij graag enige richting geven. Herinneringen vervagen, maar de emotie die velen van ons voelen wanneer wij kennis nemen van de gruwelijkheden die de Japanners onze grootouders, ouders, en velen van u hier aanwezig hebben aangedaan, is nog steeds heftig.

De datum van 15 Augustus 1945 betekende het einde van de Tweede Wereldoorlog, maar 15 augustus staat ook voor dat onbeschrijflijke gevoel van diep van binnen gevoelde opluchting. Opluchting dat er een einde is gekomen aan een lange periode van wreedheden, van vernederingen, van gedrag van een overheerser die gebruik maakte van het wapen van de onvoorspelbaarheid. Van strafmaatregelen tegen volslagen onschuldigen en weerlozen.

En hoe actueel is ook dat gedrag anno nu. Ook daarom houdt 15 Augustus 1945 een hele diepe betekenis. Een emotionele betekenis, maar ook als waarschuwing aan de wereld van nu. Hoewel de oorlog op 15 augustus was beëindigd was thuis daarmee nog steeds niet thuis. Die geborgenheid, dat thuis van voor de oorlog kwam nooit meer terug.

Er is een werkelijkheid ontstaan van een wereld van “voor de oorlog” en een wereld van daarna. Die scheidslijn is voelbaar tot op de dag van vandaag.

Elk jaar staan wij stil bij die tijd van angst, vernedering, onzekerheid, ontheemding, vervreemding, hoop en wanhoop. En staan wij stil bij onze dierbaren die er niet meer zijn.

In het licht 1945 zijn wij hier bij elkaar en dragen de Melati, de Indische jasmijn, als een teken van respect, betrokkenheid en medeleven.

In het kader van ons thema “Oost west, thuis best ?” waarbij het verlangen naar een vaderland, het verlaten van huis en haard tijdens en na de oorlog centraal staat, hebben wij u uitgenodigd een foto in te sturen waarin dat thema, waarin thuis, centraal staat.

Voor mij is dat een foto van mijn ouders in het opvangpension in 1958.

In verzonken gesprek over hun toekomst in Nederland, over een nieuw thuis. Verlost van de elke minuut van de dag aanwezige dreiging van oorlog en geweld. Maar ook is de zorg van hun gezichten af te lezen. Zorg over hun toekomst in Nederland.

Ik wens u een waardige en troostrijke herdenking.